

*Фридрих Ангеліна Ігорівна
студентка IV курсу,
спеціальність 013 «Початкова освіта»,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім.
акад. С. Дем'янчука»*

*Науковий керівник:
Петрук Олена Митрофанівна
к. пед.н, доцент кафедри педагогіки,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім.
акад. С. Дем'янчука»*

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Василь Олександрович Сухомлинський стверджував думку про те, що у наших школах не повинно бути нещасливих дітей, душу яких гнітить думка, що вони ні на що не здібні. Успіх у навчанні – єдине джерело внутрішніх сил дитини, які породжують енергію для переборення труднощів, бажання вчитися [1]. Цей вислів видатного педагога залишається актуальним сьогодні. Адже пройшов лише перший рік як запровадили Нову українську школу. Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки, головною метою якої є створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувалося раніше, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті. Для усіх людей, які працюють у сфері освіти це є щось нове, потрібно більше працювати над собою та над матеріалом на уроки, кожен раз вигадувати щось нове, за основу брати нові методи навчання. Для вчителів, які працювали за стандартними конспектами, це своєрідний поштовх для того, щоб розвиватися, проявити себе.

Вивчали проблеми освіти в новій українській школі такі вчені, як Боришовець Н. (стратегію реформування освітнього процесу), Водолазька Т. (аналіз професійної діяльності вчителя), Зелінська К (соціально – педагогічне партнерство), Оніщенко І. (новий зміст освіти) та ін.

Нам, майбутнім учителям початкової школи, важливо вивчити особливості організації освітнього процесу в новій українській школі тому, що саме ми будемо продовжувати реформу в освіті. Особливістю навчання першокласників є те, що НУШ – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не бояться висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Водночас батькам теж подобається відвідувати цю школу, адже тут панують співпраця та взаєморозуміння. Це закон нових можливостей. Можливостей для дітей та їхніх батьків, а також для вчителів і для всієї системи освіти відповідно до потреб суспільства.

Наступною особливістю є те, що головна ідея Нової української школи — компетентнісне навчання. Це означає, що учні не просто набуватимуть знань, а вчитимуться використовувати їх на практиці й опануватимуть навички. Школа має сформувати ядро знань, на яке накладатимуться уміння, як користуватися цими знаннями, цінностями та навичками. Учні повинні оволодіти такими компетентностями: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність

В результаті змін в освіті повинна вийти школа, до якої приємно ходити учням, де будуть прислухатися до їх думки, вчитимуть висловлювати свої думки та навчать мислити креативно. «Загалом ми ставимо собі завдання створити таку систему освіти, яка б забезпечувала безперервні можливості навчання, яка б на кожному з рівнів, від раннього розвитку і до дорослого життя, забезпечувала можливість мати доступ до якісної освіти і, за потреби, розвивати ті компетентності, отримувати ті знання, які є необхідними в сучасному світі. Ми своїм завданням бачимо вибудовування цілісної системи, яка на кожному з рівнів може підхопити людину і дати їй ті можливості й ті навички, необхідні для успішного професійного та особистого життя», – наголосила Ганна Новосад [2].

Реформу нової української школи протягом минулого року протестували у сотні закладів країни, врахували деякі недоліки і скоригували програму. Найважливіша зміна в освіті – це орієнтація на індивідуальні потреби дитини, а не пристосування кожного школяра до єдиної навчальної системи. Сучасні діти зовсім по-іншому сприймають інформацію і для них не підходить та система, яка існувала раніше. Приміром, у Міністерстві освіти запевняють, що колишні методи взагалі варто забути – учні не повинні тільки «слухати і повторювати» [2].

Важливою особливістю навчання учнів є те, що це школа для всіх. Згідно з реформою до школи тепер можуть ходити всі діти. Мова йде про інклюзивну освіту – врахування індивідуальних потреб кожної окремої дитини, незалежно від стану його здоров'я і розвитку. Тепер не треба буде пристосовуватися під шкільну програму вивчення предметів, натомість на перший план вийде отримання соціальних навичок: вміння працювати в команді, висловлювати свої емоції і думки, знаходити рішення для складних завдань.

Варто зауважити те, що кожного ранку вчитель буде зустрічати дітей, які не дзвінком, а в неформальній обстановці, де вони будуть обговорювати плани на день, ділитися емоціями, наприклад, від минулих вихідних. Це

допоможе налаштувати дитину на навчання і поліпшити комунікативний процес. Основна навчальна одиниця – проектний день. Протягом двох-трьох тижнів діти разом з вчителем працюють над проектом – усе досліджують, спостерігають, вивчають. І врешті створюють спільний продукт у школі. Це може бути макет школи, побудований з ЛЕГО, власна книжечка, фотоколлаж або інсценізація уривку вивченого твору. Не тато з мамою вдома – а самостійно і разом, під керівництвом вчителя. Тематика проектів першого класу – «Школа», оскільки для першокласників це велика частина життєдіяльності. Учні вже дослідили свій статус «школяра», свій портфель, дорогу до школи, шкільне подвір'я та подискутували над тим, що робить школу домівною. Кожен проект логічно продовжує попередній. Це дозволяє формувати в дітей цілісну картину світу.

Особливістю навчання в новій українській школі є те, що НУШ - це не тільки відсутність купи підручників та нові програми. Це ще й новий освітній простір, який має бути зручним та комфортним для кожного першокласника. Ба більше, облаштування кабінету братиме безпосередню участь у навчальному процесі. Принаймні так має бути.

— Привабливою нова школа стане тоді, коли до неї прийде новий вчитель. Чи не так?

— Звичайно, але не тільки.

Шкільна справа розпочинається зі створення необхідних умов для навчання та виховання. Не секрет, значна частка сучасних шкіл розміщені у пристосованих приміщеннях, не мають не тільки необхідної кількості комп'ютерів чи електронних дошок, підручників, предметних лабораторій тощо, але й елементарних умов організації навчання. Школу треба оновити, насамперед, матеріально, інвестувати в неї можливості держави і громадянського суспільства. Такого ж інвестування потребує вчитель: без відповідного інтелектуального вкладу, який вносить вчитель у розвиток суспільства, заробітної плати, модернізація може здійснюватися лише на папері [4].

Важливою особливістю навчання учнів початкових класів є створення 8 навчальних осередків: навчально-пізнавальної діяльності (з партами/столами); змінні тематичні осередки (дошки/фліп-чарти/стенди для діаграм з ключовими ідеями); ігри (настільні ігри, інвентар для рухливих ігор); художньо-творчої діяльності (полички для зберігання приладдя та стенд для змінної виставки дитячих робіт); куточок живої природи для проведення дослідів (пророщування зерна, спостереження та догляд за рослинами, акваріум); куточок відпочинку (з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям); дитяча класна бібліотека; осередок вчителя (стіл, стілець, комп'ютер, полиці/ящики, шафи для зберігання дидактичного матеріалу тощо). При цьому меблі у класі мають відповідати декільком важливим критеріям, серед яких: ергономічність, безпечність, міцність, певні форма, колір, розміри та вага, а

також естетичність. Більше детально з усіма вимогами можна ознайомитися в офіційному наказі МОН України [5].

Завдяки розпочатій реформі Міністерства освіти і науки України про навчання в Новій українській школі, учні набагато швидше адаптувалися в школі, краще спілкуються між собою. У дітей не згасає мотивація до навчання. Учня цікаво навчатися в новій українській школі, адже клас забезпечений унаочненням: LEGO, з яким легше навчатися, конструкторами, муляжами, геометричними фігурами.

Отже, одними з характерних особливостей навчання у Новій українській школі є те, що вчителі повинні впливати на ефективність навчання учнів через гру, а не через примус. Учня не потрібно прийшовши зі школи до пізнього вечора сидіти за виконанням завдань з різних уроків, адже домашнього завдання не задають. Облаштуванням «осередків» займається вчитель. У кожному інклюзивному класі має бути помічник учителя, адже у ньому навчаються діти яким потрібно приділяти більше уваги, при цьому не забуваючи про усіх учнів. Школярів не можна «карати» за погану поведінку оцінками за знання. Діти будуть навчатися 12 років, останні три – за профілем. Можна стверджувати те, що якщо ми, майбутні вчителі, добре засвоїмо ці особливості навчання, то зможемо досягти бажаних результатів.

Список використаних джерел

1. 10 золотих цитат В. Сухомлинського про школу. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/10-zolotih-citat-v-suhomlinskogo-pro-shkolu-ta-vihovannya> (дата звернення: 15.11.2019).
2. Міністерство освіти і науки України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/ganna-novosad-nashe-zavdannya-zabezpechiti-dostup-do-doshkilnoyi-osviti-ta-pochati-nush-u-bazovij-shkoli> (дата звернення: 20.11.2019).
3. Нова українська школа. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://portal.lviv.ua/news/2019/05/20/nova-ukrayinska-shkola-rik-pislya-zapusku> (дата звернення: 20.11.2019).
4. Нову школу збудує новий вчитель. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://npu.edu.ua/ua/interv-ju/4068-novu-shkolu-zbuduie-novyi-vchytel> (дата звернення: 21.11.2019).
5. 8 навчальних осередків НУШ. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://pedpresa.ua/191445-u-pershyh-klasah-maye-buty-organizovano-8-navchalnyh-oseredkiv-liliya-grynevych.html> (дата звернення: 21.11.2019).